

**Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naročniki
vodnik!**

Izhaja vsako sredo.
Naročnina:
za celo leto Din 30.—
za pol leta „ 15.—
za inozemstvo
za celo leto Din 50.—
Inserati po tarifu. — Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Ne frankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetški list

Glasilo „Slovenske Kmetške Stranke“.

Vsakdo vžival
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rokopisi se ne vra-
čajo. — Plača in tož-
be v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 2506. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.194.

Naš boj.

**Kmetje so narod. — Najhujši nasprotnik kmetov v naši državi. —
Naši zavezniki. — Prečanska fronta. — Naša moralna moč.**

Odkar so se kmetje po celi Srednji in Vzhodni Evropi zavedli svoje ogromne važnosti za obstoj narodov in držav, je začela povsod zmagovito prodirati kmečka misel. Tej veliki misli je dal pokojni Stjepan Radić najboljši izraz z naukom, da kmetje niso nikak del naroda, ampak da so baš kmetje narod. Kmetje so tisto veliko drevo, iz katerega poganjajo veje telesnih in duševnih delavcev. Če se to drevo (t. j. kmetje) posuši in presahne, se posuše same po sebi tudi veje.

Če pa so kmetje narod, ki ima vso zemljo in ki jo tudi obdeluje, da vse preredi in za vse pripravi vsakdanji živež, potem je naravno, da so kmetje tudi država in če bi bilo vse urejeno tako, kakor bi moralo biti, bi morali kmetje imeti (ali sami ali po svojih svobodno izvoljenih zastopnikih) vso državno moč in oblast v svojih rokah in vsa politika bi morala biti usmerjena tako, kakor vlevajo kmečki interesi, ne pa n. pr. interesi velekapitala.

Naš najhujši nasprotnik.

Za zmago načela, da so kmetje narod, pa se morajo slovenski, hrvaški in srbski kmetje šele boriti. Mi vemo, da vlada pri nas vsak, samo kmet še ne. Eden izmed številnih nasprotnikov kmečkih pravic pa je v naši državi »beograjska cincarija«, t. j. skupina velekapitalistov in njihovih rodbin v Beogradu, ki sesa in molze celo državo. Te rodovine ali »porodice« so danes pri nas to, kar so bile nekdanj plemenitaške rodbine. Kakor so še pred 100 leti imeli v Avstriji samo grofi in baroni vse pravice in vso moč v svojih rokah, ki jo je podpirala tudi visoka duhovščina, tako imajo danes vso moč v naši državi v rokah omenjene »porodice«, podpirajo pa to moč verske stranke kakor so SLS in bosanski muslimani.

Dokler pa ta moč ne bo strta, kakor je morala biti nekdanj strta moč grofov in baronov, tako dolgo se naše načelo, da so kmetje narod, ne bo dalo uveljaviti.

Zato je dolžnost vsakega zavednega kmeta, da z vso svojo močjo sodeluje v boju proti premoči beograjske »porodice«.

Zavezniki.

Iz tega, kar smo povedali, je že razvidno, da naš boj »proti Beogradu«, t. j. proti premoči znanih beograjskih rodbin, ni noben boj proti državi kot taki, kakor pred 100 leti boj proti grofom itd. tudi ni bil boj proti državi, ampak le boj proti predpravim onih, ki so si te predpravice sami s silo prilastili. Zato naš boj ni nobena »veleizdaja«, kakor to trde naši klerikalci, ki našega boja ali ne razumejo, ali pa ga razumeti nočejo. Če bi ti hoteli naš boj razumeti, bi morali že zdavnaj biti na naši strani, ne pa da podpirajo belgrajske mogočnejše, kar pomeni prav tisto, kakor da bi podpirali grofe in barone proti kmetom!

Vidimo pa tudi to, da boj »proti Beogradu« za nas ni sam sebi namen, ampak je za nas le sredstvo za doseg zmage kmečke misli tudi med Slovenci.

Tudi slovenski kmet je svoje vrste drevo, ki redi celo Slovenijo. In kakor so ruski, češki, nemški in sploh vsi kmetje »narodi«, ki vse rede in ki imajo zato tudi polno pravico, da pravijo: Mi smo ruska, češka itd. država, tako imajo isto pravico reči tudi slovenski kmetje: Mi smo slovenska država, ki hoče biti tudi v naših sedanjih državnih mejah kolikor mogoče svobodna in zlasti v gospodarskem oziru kolikor mogoče neodvisna. Mi hočemo biti prav tako svobodni kakor hočejo biti svobodni tudi hrvaški in srbski kmetje na svoji zemlji, ki jo oni obdelujejo.

Zato so zlasti hrvaški kmetje, ki so naši neposredni sosede in ki so organizirani v Hrvaški kmečki stranki (HSS), naši prirodni zavezniki v našem boju »proti Beogradu«, t. j. proti premoči beograjske »porodice«, ki zasluži po vsi pravici naziv »pokvarjene gospode«.

Prečanska fronta.

V boju proti nadvladi beograjske »porodice« pa ne stojimo danes strnjene samo krepke vrste slovenskih in hrvaških kmetov, ampak so se jim pridružili tudi tisti srbski kmetje, ki pred vojno niso živeli v Srbiji. Prebivalce vseh teh pokrajin, ki prej niso pripadale Srbiji, imenujemo na kratko »prečane«, ker prebivajo »preko« Save in Drine. Ne bo pa dolgo trajalo, ko bodo na naši strani tudi srbijski kmetje, ki jih danes beograjska cincarija še mnogo bolj pritiska kakor nas, a se reveži ne morejo nikamor ganiti. Zaenkrat pa stojimo v »prečanski fronti« vsi hrvaški in prečansko-srbski in mirno lahko rečemo, da vsaj po svojem notranjem prepričanju tudi ogromna večina slovenskih kmetov.

Silno važno je tudi dejstvo, da se je postavila na stran kmečke prečanske fronte tudi večina inteligence, ki je po dolgoletnih zmotah zlasti na Hrvaškem spoznala, da brez svobodnih kmetov svojega rodu tudi ona nima obstanka.

Zato stoji danes na Hrvaškem v prečanski fronti res ves narod, kmečko drevo z vsemi svojimi vejami vred. Upamo, da bo tudi v Sloveniji napočila kmalu doba, da bo tudi pri nas vsak kmet in vsak inteligent izprevidel, kje je njegovo mesto, tako da bo tudi v slovenskem delu »prečanske fronte« stalo celo slovensko kmečko drevo z vejami telesnih in duševnih delavcev vred.

Kako nas hočejo.

Mi vemo iz zgodovine, kako silno so se borili pred 100 leti plemeniti grofje proti osvoboditvi kmetov. Zapirali so ljudi in jih pretepavali in ubijali, samo da bi rešili svoje predpravice in svojo moč.

Prav tako dela danes beograjska »porodica«, ki se boji, da ne bi več mogla presi-

pavati davčnih kmečkih milijonov iz državne blagajne v svoje žepe, če bi zmagala kmečka misel s pomočjo prečanske fronte. Zato je tudi »porodica« naročila svojemu zvestemu služabniku dr. Korošcu, naj zavihiti policijski pendrek nad slovenskimi in hrvaškimi kmeti.

Toda dr. Korošec in njegova SLS z beograjsko porodico vred naj pomnijo nauk zgodovine:

»Kakor je padla moč plemenitaškega velekapitala v preteklem stoletju kljub vsem armadam in kljub vsi podpori visokih cerkvenih dostojanstvenikov, tako bo padla pred zmagovitim pohodom kmečke misli tudi premoč beograjskih cincarskih izkoriščevalcev naše države.

Rimski cesarji so pomorili na tisoče kristjanov, a padli so oni. Srednji vek je sežgal knjige in čarovnice, a zmagala je luč in napredek. V novi dobi so streljali »revolucijonarce«, a zmagala je Pravica in Resnica. Tako bo tudi sedaj. Tu ne pomaga ne pendrek in tudi ne rožni venec. To naj imajo naši pristaši pred očmi, in naj se zavedajo, da je ni več sile, ki bi našo moč mogla streti. Ovirati — da, a streti nikdar!

Naša moralna moč.

Pravkar zborujejo v Berlinu zastopniki vseh parlamentarcev skoro celega sveta. To so zastopniki demokracije in svobode, ki imajo po vsem svetu velik vpliv in silen moralni ugled.

Na to zborovanje so poslali tudi belgrajski vlastodržci svoje zastopnike, da bi zastopali beograjski parlament.

Kakor pa je znano, Hrvaška kmečka stranka in ž njo zvezane stranke beograjskega parlamenta ne priznavajo in mu odrekajo pravico, da bi govoril ta parlament tudi v imenu Hrvatov. Zato je poslala HSS v Berlin svojega zastopnika, dr. Krnjevića, da on govori v imenu Hrvatov.

V Beogradu so napeli ves sile, da bi dosegli, da »svetovni parlament« v Berlinu posebnega zastopnika Hrvatov ne bi priznal kot svojega člana in da ga ne bi poslušal.

Zgodilo pa se je, da je ravno zbor vseh parlamentov dr. Krnjeviću priznal pravico, da on govori v imenu Hrvatov!

To je sijajna moralna zmaga, ki jasno dokazuje, na čegavi strani je Pravica. Mi sicer vemo, da zaradi tega priznanja ne bo počila nobena tuja puška v našo korist, kar mi tudi odklanjamo, ker hočemo svoje zadeve v naši državi urediti sami, je pa to vendarle dokaz, da imamo prav mi in ne beograjska porodica. Zavest pa, da je naš boj pravičen, nas bo bodrila na novo, neustrašeno delo do končne zmage.

Vodstvo kmetško-demokratske koalicije, ki je zborovalo v četrtek 23. avgusta v Ljubljani se je na lastne oči prepričalo, da hočejo Slovenci v tej veliki borbi v polnem obsegu sodelovati in da ne bodo popreje položili orožja, dokler ne dosežejo revizije ustave, katera nam bo prinesla svobodno Slovenijo.

Našo državo morajo sestavljati svobodna Slovenija, svobodna Hrvatska in svobodna Srbija, ali pa — ne bomo odnehali.

Veleizdaja.

Odkar imamo svojo nacionalno državo, v vseh 10 letih ni bilo toliko govora o veleizdaji kakor ravno sedaj v zadnjem času, ko imamo takozvano »slovensko vlado« v Beogradu. »Slovinci ste vzeli oblast v naši državi v svoje roke,« tako zatrjujejo in ugotavljajo Srbijanci v Beogradu. Beograjske ulice in kafeane so polne hvale in slavospevov Slovincem in voditelju dr. Korošču. To so državotvorci prvega reda. Nasprotno pa se smatra zahteva po neizogibni reviziji ustave za veleizdajo. Zahteva po popolni kulturni, politični in finančni samostojnosti v okviru državnih mej je nezaslišana veleizdaja. Veleizdaja je baje tudi, ker ni hotel mučenik Stjepan Radić takoj po atentatu v skupščini sprejeti ministrskega predsedstva, ki mu je bilo resno ponujano. Veleizdaja je morda tudi, da drugi poslanci HSS in Kmečko-demokratske koalicije niso hoteli prodati svojih duš za ministrske portfelje. Načelna borba prečanov za pravice tlačnega naroda je v njihovih očeh »veleizdaja«. Za državotvorstvo pa se menda smatra edinole ponižno hlapčevanje Beogradu.

Kljub vsem pretnjam in grožnjam pa so bratje Hrvatje vsak dan jačji, složnejši in odločnejši. Nezlomljiva in neupogljiva je tudi volja Slovincem in prečanskim Srbom. Kmečko ljudstvo vseh pokrajin hoče svobodo, enakopravnost in pravico. Enodušnost Slovincem v tem pogledu mora premagati vse zapreke in tudi Slovinci morajo kakor bratje Hrvatje postati složni in edini v težki borbi proti prevari Beograda. Podpihovani, prevzetni beograjski navidežji smatrajo odhod poslancev kmečko-demokratske koalicije iz Beograda in njene dalekosežne sklepe za navadno šalo in igravo. Resni gospodarski krogi pa so tamkaj v težkih in mučnih skrbah. Prečani so za Beograd le dobra molzna krava in to kravo je treba držati. Na tihem so v srcu globoko prepričani, da je dobil Beograd krepko zaslonbo in tudi potrebna sredstva za svoj brzi razvoj in procvit ravno iz zapostavljenih pokrajin preko Dunaja, Save in Drine. Brez prečanov bi postal Beograd to, kar je bil poprej. Ves njegov sijaj in blesk bi takoj zginil. Le med temi redkimi treznimi krogi je najti tudi kako belo vrano, ki ne samo prikrito, nego tudi javno zagovarja in brani KDK in podčrtava dejstvo, da je resničen veleizdajalec v pravem pomenu besede končno vendarle Puniša Račić in njegovi tovariši. S prečani je potreba drugače postopati, ker niso navajeni turških, balkanskih metod. Lepa beseda lepo mesto najde. Malo pozno, toda vendar prihaja počasi spoznanje.

»Slovinci so napravili usodno pogreško in to v odločilnem trenutku« — tako povdarjajo Hrvatje in prečani v obče. V trenutku, ko bi morali biti vsi prečani složni in edini ter nastopiti odločno proti hegemonistom, so nam padli Slovinci v hrbet in nas celo obkladajo z veleizdajalci. Ta glas gre po vseh prečanskih deželah. Slovinci so hujši centralisti in Velesrbi kakor Srbi sami. Tako je obsodilo Slovence 5 milijonov zatiranih prečanskih veleizdajalcev, ki so sicer zvesti državljani, niso pa državotvorci radi tega, ker gredo odločno v borbo za močno državo z geslom: Proč od hegemonističnega Beograda, za Zagreb in Belo Ljubljano.

Inž. Zupančič.

„DEČVA“

Žene in dekleta! Poslužite se naše narodne in poletne noše! Zahtevajte pri vseh trgoveh nagelnovo dečvino blago, ki se prodaja v prid Jugoslovenski Matici in Dečjemu domu.

J. Bradač:

Agrarna reforma

na veleposestvu Karla Auersperga.

Precej čudna je zgodba o naši agrarni reformi, i kaj ne bo, ko nam že deset let pripovedujejo, da jo imamo, zapišejo pa, da jo nimamo, a mi se moramo boriti, da bi jo tudi resnično imeli, ko jo že imamo takorekoč za špas. Nekateri gospodje nam to borbo silno zamerijo, nekaj jih je hudih kot strup, pa nič zato, bo že bolje in zmagati moramo v blagor delovnega naroda.

Kako koristna in kako silno potrebna je ta borba, ki čuva interese agrarnih upravičencev, da se jim ne izmuzne zemlja iz rok, naj nam priča sledeči primer:

Pri nas v Toplicah smo dobili l. 1920 ca. 63 ha agrarne zemlje, ki se je razdelila med interese in katero imajo še danes. — Leta 1923 pa se je zapisala vsa ta zemlja g. Auerspergu nazaj, ljudem pa je zemlja ostala kot prej, da so bili v dobri veri, da imajo še vedno agrarno zemljo. Občinski agrarni odbor pa so razpustili.

Ko so ljudje začeli čutiti, da je naša agrarna reforma bolna, smo storili potrebne korake, da se je l. 1926 zopet poklical v življenje agrarni odbor z nalogo, da pripelje našo zamotano reformo na jasno. Storili smo vse, da dobe zemljo oni, ki jo obdelujejo, zahtevali smo to povsod in vedno, zahtevamo še danes in zahtevali bomo, dokler se naše zahteve ne uresničijo.

Pokojni Pavle Radić, takratni agrarni minister, ki so ga naši klerikalni zavezniki in prijatelji v parlamentu ubili, je upošteval naše pritožbe in dosegli smo revizijo objektov in subjektov ter tako dobili ca. 115 ha zemlje nazaj, ki se mora že letos razdeliti med interese. Kaj smo s tem dosegli? Pokazali smo, da je bilo naše prizadevanje potrebno in pravično, a tudi uspešno. Zato se vsi zavedajmo, da bomo dosegli drugič več ali vse, če smo sedaj premalo, a biti moramo složni, zavedni in odločni povsod, kadar se gre za koristi delovnega naroda. Biti moramo tudi pametni in poučeni, da vemo, kaj hočemo, za kaj se gre, kje in kdaj naj zahtevamo zemljo, ki nam pripada po božji in človečanski pravičnosti. In še nekaj — nikar nobenega strahu, nobenega omahovanja in dvomov, saj nam noben hudič, ne brič ne more nič, če delamo in zahtevamo, kar je našega in dokler so z nami pošteni srbski kmetje, Hrvatje, Dalmatinci in Bosanci, ki jih vodi HSS, smo brez skrbi in strahu, da bo kmalu naša zmaga, zmaga poštenega delovnega naroda in tebi, kmet in delavec, se ni treba te zmage bati, pač pa naj se tresejo oni, ki imajo dovolj vzroka za to, ti ga nikakor ne moreš imeti, pač pa moraš krepko pomagati v tej borbi za našo pravo.

Da se vrnemo nazaj, naj povem, da je dr. Kulovec, ko smo mi delali za stvar, povsod na svojih shodih pravil, da je agrarna reforma sama barbarija in da iz vsega skupaj ne bo nič, da mi samo begamo ljudstvo, a kakor vidimo, je on begal ljudstvo, da ne bi spoznalo svojih pravic. Sedaj pa, ko smo le nekaj dosegli, se je dr. Kulovec oglasil z intervencijo pri agrarnem okrožnem uradu v Ljubljani, češ, da delamo pristransko, da grozimo in begamo ljudstvo, samolastno postopamo in odklanjamo klerikalne interese itd. Z drugimi besedami bi se to glasilo, da je treba občinski agrarni odbor poklerikaliti; to je bil cilj dr. Kulovečeve intervencije in zelo se nam zdi čudno, da je okrožni agrarni urad tem pobožnim željam kar gladko verjel in poslal županstvu v Toplicah v tem smislu dopis, čisto po receptu dr. Kulovca, ne da bi želel kake preiskave in dokazov.

Na ta dopis je županstvo sklicalo občinsko sejo, katere se je udeležil tudi agrarni odbor, dne 29. julija, prej pa se je javno razglasilo

pod lipo, da se naj javi vsak, ki se čuti prizadetega radi našega postopanja — strmite, niti ene pritožbe ni bilo. V naše zadoščenje je bila blamaža dr. Kulovca še večja, ko so zavrnil in obsodili njegovo početje tudi vsi klerikalni odborniki z županom na čelu, kateri nam je prebral prej omenjeni dopis okrožnega agrarnega urada, potem pa je blagovolil biti celo tako neroden, da je prečital tudi privatno pismo dr. Kulovca, v katerem se je strašno skopal nad mene in ravno v tem se jasno kaže, za kaj se pravzaprav gre. G. Kulovec sem zelo hvaležen za pozornost, g. županu pa bi si dovolil svetovati, da prihrani taka pisma zase, ker spadajo na seje klerikalnih zaupnikov, nikakor pa ne na seje občinskega in agrarnega odbora. Vemo, da bi nam rad g. Kulovec potegnil iz rok uspehe, ki smo jih priborili mi in jih ljudem kazal kot svoje, vendar doba klasične zabitosti je tudi pri nas že davno minula, sicer pa tudi sraka se rada šopiri s pavovim perjem, če ga dobi.

Treba je bilo to povedati, da bo cincanja in beganja z agrarni reformi sovražne strani enkrat konec, zato tudi pozivamo tem potom vse merodajne faktorje in naše prijatelje, da organiziramo po celi Sloveniji vse agrarne interese za skupen nastop, da ne bomo gibalno raztreseno zdaj tu, zdaj tam, nego nastopiti moramo vsi naenkrat in skupno in dosegli bomo vse, če ne takoj, pa malo pozneje, a dosegli bomo in moramo prej ali slej, zakaj človečanska in pravična je naša zahteva, da se žrtvuje preobilje zemlje in hoste nekaterih rodbin v korist stotin in tisoč drugih družin, ki se morajo danes v potu svojega obraza pehati za suho skorjo kruha in stradati samo zato, da se nekateri lahko obdajajo z razkošjem in sijajem. Zahtevamo, da pridejo tudi gozdovi pod agrarno reformo, da se jih razdeli med kmete. Zakaj naj ima eden take velikanske komplekse hoste in zemlje, a drugi premalo ali nič, ko je zemlja božja in tistega, ki jo obdeluje za prehrano družine. Hosta naj se dá kmetu, da mu bo v blagostanje in pomoč v potrebah in stiskah, da bo svobodneje dihal in lažje oskrboval svoje otroke in če mu pogori domačija, bo lahko postavil drugo. Kmet naj ima v hosti denar in pomoč, potem bo prav, potem bo država trdna, ko bo kmet gospodarsko zdrav in trden, ki je steber države in ta steber morajo biti zavedni in zadovoljni državljani, ne pa sestradani in zadolženi sužnji, cigani in berački, katere delajo iz slovenskega naroda naši klerikalci s pomočjo srbijanske cincarije.

Če je tako ali ne, pomislite sami, sicer pa vidite, če našemu kmetu pogine konj, se mora zadolžiti do vratu, da kupi drugega, če mu pogine še ta, je zgubljen in če pride še kaka bolezen ali druga nesreča, se mora vsesti na prag in kar počakati, da mu vse prodajo. Ali je tega treba? Ne, ta rana se lahko ozdravi in se tudi mora. Dajte kmetu zemljo in hosto in imeli bomo trdne in zadovoljne domove, zdrav narod, zdravo državo. Vsi moramo zahtevati to — eden za vse, vsi za enega se moramo boriti tako dolgo, da bo delovni narod spoznal svojo pravico in zmagal.

Eni pravijo, če dobijo kmetje hosto, bodo sesekali vse, toda ta je prazna, in zapili jo bodo, pravijo, tudi ta ne drži, saj imajo hoste kmetje tudi sedaj in hranijo jo do zadnje sile. Toda pustimo jim, naj se izgovarjajo in jezijo kolikor jim drago, zmaga je odvisna samo od nas delovnega naroda, mi ne smemo držati rok križem, ampak vsi stopimo krepko in odločno v kmetске vrste pod zmagovito zastavo kmetskega borce Ivana Pucija, če hočemo, da nam zasijejo lepši, boljše časi, vsak, prav vsak kmet in delavec mora pomagati, da čimprej stremo prokleti klerocincarski jarem.

Domači obrti Slovenije bodo gotovo eden izmed najbolj zanimivih delov na Pokrajinski razstavi v Ljubljani od 1. do 10. septembra t. l. Domači obrti so v tesni zvezi s kmetijstvom in zato bodo razstavljeni izdelki domačih obrtov na jubilejni razstavi Kmetijske družbe. Sejmiski katalog bode prinesel informativen članek o naših domačih obrtih.

Kmetijska industrija na jesenskem velesojmu v Ljubljani od 1. do 10. septembra t. l. bo letos prvič zastopana in sicer v strokovno - poučnem oddelku kmetijske razstave. Predvsem je omeniti našo domačo mlinarsko, pivovarsko, oljarsko in žganjarsko kmetijsko industrijo. Posamezne stvari se bodo prikazovale v slikah, diagramih, modelih, preparatih itd. Tako bo n. pr. žganjarska industrija za našega človeka posebne važnosti, ker mu bo pokazala kaj vse more vnovčiti, medtem ko je sedaj razne gozdne in travniške sadeže, za katerih gojenje nihče posebej ne skrbi, pušča v nemar. Ostale panoge mu pa nudijo vpogled v področje kmetijskih pridelkov v industrijske izdelke.

Naročajte
»KMETSKI LIST«.

Neverjetna moč

Jeskrita v malemu zavitku.
En poizkus Vas bo pre-
pričal, da

Ženska hvala

perilo napravi snežnobelo.
V njej se perilo namoči
preko noči, za izkuha-
vanje pa je najbolje, če se
vzame

SCHICHTOVO TERPENTIN MILO

Poziv.

5. avgusta t. l. je zadela vas Gor. Jezero ob Cerkniskem jezeru katastrofalna nesreča. Izbruhnil je ogenj, ki se je radi vetra z bliskovito naglico razširil po celi vasi ter jo v nekoliko urah skoro popolnoma vpepelil. Požar je uničil 23 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji ter vsem inventarjem in vsemi poljskimi pridelki. Prebivalstvo je brez strehe, brez hrane, brez obleke. Škoda se ceni na okroglo 4 milijone dinarjev, zavarovalnina je pa neznatna. Pomoč pogorelcem je nujno potrebna, zato se je organiziral od KDK v našem okraju poseben odbor, ki sprejema podpore in darove, kateri naj se pošiljajo na naslov: Milan Kravanja, trgovec, Cerknica. — Za odbor: Mihael Šega, kov. mojster in Milan Kravanja, trgovec.

Izjava.

Jaz podpisani Anton Čepe javno izjavljam, da izstopam iz klerikalne stranke, ki se imenuje SLS, zaradi tega, ker sem tekom let spoznal, da ta stranka ni zastopnica kmečkega stanu. Javno se priznavam politiki umorjenega Štefana Radića, čigar duh bo kmete vodil k popolni svobodi.

S tem se izjavljam za pristaša Slovenske kmetijske stranke in za politiko Kmečko-demokratske koalicije.

Ta moja izjava se naj objavi v »Kmetiskem listu«, »Domovini«, »Jutru« in »Večerniku« obenem pa javno razglasi pri župnih cerkvah v Kamnici in pri Sv. Križu.

Brestrnica, 23. avgusta 1928.

Anton Čepe,
kmetovalec - Jelovec.

(7 prič mojega podpisa.)

Podpore.

Vsak dan plačajo davkoplačevalci ljubljanske oblasti okoli 80.000 Din davkov, ki se stekajo v oblastno blagajno. Iz te kase pa jemlje oblastni odbor denar za kritje raznih potreb in seveda tudi za podpore in podpiranje raznih panog narodnega gospodarstva. Podpore so potrebne v slučaju nesreče, velikega pomanjkanja itd. Te podpore pa niso

miloščina, ne gredo iz žepov gospodov oblastnih odbornikov, ampak iz žepov davkoplačevalcev. Zato ni to nobena milost, če se komu dodeli taka podpora. Vsak, kdor je potreben, ima pravico do nje in ima pravico zaprositi zanjo. Kako poniževalno je za oblastni odbor in za one, ki so kaj prejeli iz oblastne kase, če se n. pr. pri premovanju izroči odlikovanemu konjerejcu premija z besedami: »To vam daje oblastni odbor.« Kak oblastni odbor? On ni dal nič, dali so davkoplačevalci, priznalo je ljudstvo odličje vzornemu konjerejcu. S takim postopanjem se hoče ljudstvo priučiti neke sužnosti in odvsnosti od gospode, ki pa ne deli svoje, ampak tuje. Vsak človek mora v sebi čutiti zavest, da je pri deljenju podpor ravno toliko njegovega kakor od onega, ki deli, dotični pa, ki deli, mora čutiti to ljudsko zavest, da deli on samo radi tega, ker mu je ljudstvo to mesto zaupalo. Če ne bo delal pravično, mu bo zopet ljudstvo to mesto odvzelo.

Ne moremo še izreči končne sodbe, kako se denar, namenjen za podpore, deli, ker nimamo še obračuna, pregledali in prepričali pa se bomo prav natanko, kako se je delilo. Če bomo opazili pri deljenju strankarstvo ali kakke druge nerednosti, bomo o vsem točno podali račun ljudstvu, da bo ono sodilo, če je zaupalo pravemu, da deli ljudski denar.

Kjer se ljudstvo zaveda svojih pravic, je oblastni odbor le izvrševalec ljudske volje. Kjer se pa teh pravic ne zaveda, tam je oblastni odbor absoluten gospod in gospodar. Zato bodimo samozavestni in zahtevajmo povsod, da se vrši ljudska volja.

Koristno za vsako hišo

po nižanih cenah

kakor: rokavice, nogavice, žepne robe, kravate, fino damsko, moško in otroško triko-perilo, dišeče milo, torbice, čipke, potrebščine za šivilje, krojače, tapetnike, čevljarje in sedlarje nudi

JOSIP PETELINC, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Iz kraljestva SHS.

Naša država poseduje v Bosni več premo-gokopov. Rudarji kopljejo premog tako dolgo, da so vsi vagoni polni, kar jih je na razpolago, potem pa jih za dva ali tri dni pošljejo na dopust, dokler se vagoni zopet ne povrnejo. Seveda delavci so dnevničarji in za ta dva dneva ne dobe plače ali pa samo malenkostno odškodnino. Ravnatelj in uradniki so pa ipak plačani mesečno.

Tako izgleda v kraljestvu, kjer vlada in »Domoljub« zatrjuje, da se še ni nikdar tako delalo.

Parlamentarizem ima svojo domovino v Angliji in tam ga tudi najbolje pojmujejo. Tam ima vodja opozicije isto čast kot ministrski predsednik, v Kanadi ima celo isto plačo. V »Slov. Gospodarju« pa čitam, da odkar ni v skupščini nagajive opozicije, gre vse kot bi bilo namazano, ali z drugimi besedami, če ni kontrole, se brez skrbi »radi« in »zaradi«.

V Srbiji se je davke izterjevalo le od tistih, ki so bili v opoziciji. Sedaj so pa vsi Srbi na vladi, zato pa plačaj Hrvatska in Slovenija. Iz vlade je prišel ukaz, da se poostri pobiranje davkov in to okrožnico vlade je dopolnilo Koroščevo glasilo »Slov. Gospodar«: »prav je, ako vsak naš somišljenik svojo zadevo (če bi ga tirjali za davek, op. ured.) takoj javi tajništvu SLS v Maribor. Svojih ljudi ne bomo pustili šikanirati, ako bi se kak uradnik spozabil.« Tako vidimo, da »največji Slovenec« skuša obogatiti Slovenijo z lepimi bratskimi običaji.

Dr. Korošec bo spravil celo Slo- venijo na boben.

Generalna direkcija davkov je z brzojavnim razpisom z dne 14. avgusta 1928, št. 103.275, naročilavsem davčnim uradom in finančnim upravam v državi, da naj zapadle davke energično izterjavajo in generalno direkcijo vsakih 10 dni telefonično obveščajo o uspehu davčnih plačil.

To je največji uspeh klerikalcev, odkar imajo predsednika vlade. Slovenski kmetje, obrtniki in delavci pa morajo poskrbeti, da se zločinska politika SLS povsod razglasi in da se zaveznike radikalov in morilca Puniše Račića že pri prvih volitvah premesti v njihov macedonski raj. V Sloveniji za njih ni več prostora.

Življenje Stjepana Radića.*

Rodil sem se 11. junija 1871. kot deveti otrok siromašnih kmetijskih starišev v vasi Trebarjevo, nedaleč od Siska proti Zagrebu tik ob Savi. Moji stariši so imeli 11 otrok, osmero jih je živelo do nedavna, pet jih pa živi še sedaj. Bratje in sestre so kmetje.

Moj pokojni oče Imbro je začel gospodariti na treh oralih zemlje, ki je z neumornim delom, a poleg tega še kot jako več kolar kljub velikemu številu otrok po dvajsetih letih dela bil že eden izmed prvih gospodarjev v vasi. Mati je rojena Posilović iz iste rodbine, kakor je bil bivši zagrebški nadškof istega imena. Ona ni znala pisati, bila pa je zelo nadarjena in pametna.

Moje šolanje v Zagrebu.

Moj pokojni brat Anton je bil tri leta starejši kot jaz, rodil se je 11. junija 1868. Kakor se je doma govorilo, se je vrgel brat čisto po očetu, a jaz po materi. Stariši so pristali, da gre on v šolo v Zagreb, ter mu je mati izprosila pomoč pri pokojnem kanoniku Rumpleru. Da bi jaz šel v šolo, za to moji stariši niso bili radi moje velike kratkovidnosti, ki jo imam že od rojstva, ali jaz sem nagovoril brata, da mi je prvo leto on pomagal in plačal stanovanje. Naprej sem se s pomočjo zagrebškega društva »Čovječnosti«, ki mi je dalo v ljudski kuhinji obed, šolal sam s svojim trudom. V spričevalu sem imel same izvrstno, obnašanje pa vzorno, vsled česar so me brez moje prošnje pozvali v nadškofovsko sirotišče v Zagrebu. Tu sem prišel v navskriž z duktorjem (vodja), ki je silil nas, majhne dijake, da čistimo čevlje starejšim, a jaz sem rekel, da bomo storili, če nas bodo prosili. Nato mi je dal klofuto, a jaz sem mu jo vrnil. Po izvršeni preiskavi je takratni ravnatelj odstavil »duktorja« in predložil takratnemu nadškofu Mihaloviću, da se me odpusti iz sirotišča na temelju spričevala očesnega zdravnika, češ da bom v dveh do treh letih popolno oslepel. Četrto gimnazijo sem delal na Račkovi realni gimnaziji blizu Karlovca. Tu sem silno stradal, ker nisem imel znancev niti instrukcij.

Prvo potovanje med narodom.

Za velike počitnice po tretji gimnaziji 1886 sem se podal na prvo dijaško potovanje popolno sam iz Zagreba do Koprivnice in potem po Podravju in Podunavju do Zemuna in Beograda, a ob Savi nazaj v Sisak. Iz Zagreba sem odšel s 86 krajcarji, vrnil sem se pa z 32 goldinarji, čeprav nisem nikjer prosil denarja. Po četrtem razredu gimnazije nisem mogel potovati, ker mi je ravnatelj zadržal spričevalo radi dolga enega tovariša, ki je z menoj stanoval. To me je tako razjezilo, da sem v peti razred šel zopet v Zagreb, kjer sem prosil ravnatelja, da me sprejme nazaj, češ da je zagrebška gimnazija proti rakovski pravo vseučilišče.

Prva moja demonstracija — prvi moj zapor.

V polovici meseca aprila 1888 je ban Khuen-Hedervary zaprl s potezo peresa hrvaško opero. Bil sem silno ogorčen in sem se odločil proti temu nekaj napraviti. Lahko bi bil pregovoril cel razred k najostrejšim demonstracijam, a tega nisem storil, ker sem smatral za nedopustno, da kogarkoli nagovarjam na dejanje, za katero sem vedel, da ima lahko zelo neugodne posledice. Dne 30. aprila 1888 se je igrala zadnjič Zajčeva opera »Nikola Zrinjski«. Jaz sem vedel, da nekje v tretjem dejanju paša Sokolović nudi Zrinjskemu hrvaško krono v imenu sultana, če mu izda Siget, ali Zrinjski odgovarja: »Hrva-

tom ni treba kralja, Hrvatom je ban kralj.« Ta prizor sem uporabil, da sem trikrat glasno zaklical: **Slava Zrinjskemu, doli tiran Hedervary!** Bil sem aretiran in pri zaslišanju se mi je reklo, da bom takoj izpuščen, če obžalujem svoj vzklík, ali vsaj izjavim, da sem to storil iz navdušenja, kakor izven sebe in da nisem vedel kaj delam. Odgovoril sem, da sem to storil v globokem prepričanju, da je Hedervary istinit tiran in da ni vreden, da sedi na banskem stolu Zrinjskega in Jelačića. Tretji dan zopora so poskusili z grožnjami, da me izroče sodišču, da me bodo izključili iz vseh gimnazij, z izgonom iz Zagreba in hoteli doseči od mene, da prekličem in obžalujem svoj čin v gledališču. Čeprav nisem tega storil, sem bil vendar izpuščen. Kakor sem takrat čul, na telefonsko intervencijo samega grofa Hedervaryja.

Moja prva pot v Rusijo in moja izključitev iz gimnazije.

Iz šole nisem bil izključen, ker mi je razrednik nasvetoval, da izostanem sam, da bom pa vseeno dobil spričevalo kot izvrsten dijak, profesorskemu zboru pa bom prihranil dolžnost, da me izključijo. Jaz sem ta nasvet upošteval, odločil sem se pa oditi k škofu Strossmayerju v Djakovo peš, da ga prosim za priporočilno pismo za Rusijo. Škof Strossmayer me je sprejel prav ljubeznivo ter mi izjavil, da bi mi njegovo priporočilo v Rusiji več škodilo kot koristilo. Dal mi je toplo pismo na srbskega mitropolita v Beogradu, ki se je ravno takrat vrnil iz Kijeva po večletnem izgnanstvu od kralja Milana. Tudi metropolit me je sprejel zelo prisrčno in mi dal kratko, a zelo srčno priporočilo na vseučiliškega profesorja v Kijevu Rahmanijova. Dal mi je tudi 10 dinarjev. V Kijevu sem se dobro naučil rusko, ali ko sem se v sedmi razred vrnil v Zagreb, so me dali pod policijsko nadzorstvo, češ da sem ruski špijon. Jaz sem že v šestem razredu osnoval čitalnico, v kateri smo imeli vse hrvaške, slovenske in srbske književne liste. Poleg tega smo se sestajali ob četrtkih in nedeljah v šolski sobi, kjer smo slabše dijake podučevali v matematiki, fiziki in jezikih. Ravnateljstvu je to postalo sumljivo, da vodimo politiko, pa mi je ravnatelj en dan pred razredom rekel sledeče: Ker ta razred vedno drži neke sestanke, vam ukazujem, da takoj zapustite ta zavod in kdor želi lahko gre z vami. Jaz sem se obrnil k součencem in rekel: Imeli boste priliko v življenju, da boste šli z menoj, da delate po svojem prepričanju, a za sedaj je dosti, da grem sam. Nekaj dni po tem dogodku me je policija prišla in me odvedla v bolnico usmljenih bratov na opazovanje za umobolne. Ta vest se je razširila po Zagrebu in vseučilišni profesor dr. Franjo Marković se je zavzel za mene in zahteval od treh zdravnikov bolnice, da me na svojo odgovornost proglase za umobolnega, ali pa naj me izpuste. Osmi dan so me odpustili iz bolnice, pa so me odgnali žandarji v moje stanovanje. Sedaj sem se odločil, da se čimbolj pripravim za javno delo. Zato sem prosil neke politične prvake, da mi dovolijo po enkrat na teden priti k njim na obed in da pri žlici juhe čujem najvažnejše dogodke iz hrvaške politične zgodovine, katera do takrat ni bila nikjer opisana.

Prva moja politična pravda in prva obsodba.

Dne 23. julija 1893 sem bil poslan s tovarišem Ivicom Kovačevićem v Sisak, da zastopam vseučilišče pri tristoletnici zmage bana Bakača dne 23. julija 1593. Dogovorjeno je bilo, da se ne bo napivalo posameznim osebam. Madjaronski župan Fabac je dogovor kršil ter je napil banu grofu Hedervaryju. Jaz sem proti temu ogorčeno protestiral, re-

koč: »Mi tukaj slavimo tristoletnico zmage hrvaškega bana, a ne madžarskega huzarja, kakor se je sam v saboru imenoval in še pristavil, da je ponosen na to.« Radi te izjave sem bil v jeseni l. 1893 obsojen v Petrinji na 4 mesece strogega zopora. Pritožil se nisem, ampak sem kazen takoj nastopil. V zaporu sem se naučil češko in po prestani kazni sem odšel v Prago.

V jeseni l. 1895 je bila sežgana madžarska zastava pred očmi Franca Josipa I. Jaz sem prevzel ob tej priliki nalogo, da do takrat, ko bodo drugi izvrševali prevzeto nalogo, zadržim poveljnika policije, da mu na temelju zakonskih določb iz hrvaško-ogrske pogodbe dokažem, da madžarska zastava ni upravičena na hrvaških tleh in da mi zaigamo madžarsko zastavo kot protest proti nezakoniti madžarski nadvladi, a ne morda kot žalitev madžarskega naroda. Zato je tudi zastava polita s špiritom, da hitreje zgori in da ne smrdi. Jaz sem svojo nalogo opravil dobro, moral sem se z direktorjem policije hudo boriti, da sem ga zadržal toliko časa, da so se moji tovariši vrnili na vseučilišče. Mene so aretirali in odgnali v zapor kot voditelja. Tudi vsi drugi dijaki so prišli pozneje na policijo in se prijavili kot krivci, a zaprli so jih le kakih 50. Obsojeni smo bili za to delo od 2 do 6 mesecev. Vsi smo nastopili kazni takoj.

Moja druga pot v Rusijo.

Dne 19. maja 1896 so me prignali pod jako orožniško potrulo v mojo domovno občino in me oddali okrajnemu glavarju, ki me je takoj izpustil na svobodo. Drugi dan se pripeljete iz Zagreba v kočiji na moje veliko začudenje dve črno oblečeni imenitni gospe. Predstavile ste se mi kot tašča in žena dr. Rakocaja, takratnega predsednika sodnega stola v Zagrebu, ki nas je tako strogo obsodil radi zažiganja madžarske zastave. Obe ste izjavili, da ste čuli, da mislim iti v Rusijo, da veste, da me po nedolžnem proganjajo in ste mi za to dali 300 goldinarjev za na pot. Od posebnega odbora za pomoč obsojenim sem dobil 100 goldinarjev in s tem denarjem sem šel v Moskvo. V Moskvi sem bil 5 mesecev in pričakal, da je prišel tja minister prosvete, katerega sem osebno prosil, da me sprejmejo na tamkajšnje vseučilišče. Prvi moment mi je minister odgovoril, da za mene ni vseučilišče, ampak Sibirija, ali, ko me je poslušal do kraja, je dovolil, da se me sprejme s pravico polagati izpite.

Na politični šoli v Parizu.

V Moskvi sem zvedel, da je v Parizu šola političnih znanosti. V Pariz sem šel leta 1897. Med tem sem se oženil in v Pariz je šla tudi žena. Temu se imam zahvaliti, da sem kljub velikemu pomanjkanju in stradanju v petih mesecih vse preštudiral in spisal razpravo za diplomu pod naslovom »Savremena Hrvatska i južni Slaveni«. Oceno tega dela je prevzel profesor Anatole Loroy-Beaulieu, ki se je izrazil o njem takole: To je originalno in strogo znanstveno politično delo, kakoršnega nima cela francoska književnost. Ta ocena mi je prinesla nekaj zaslužka, ker so me prosili za prepis tega dela francoski prvaki, med njimi tudi predsednik republike Deschanel. Na temelju ustnih in pismenih izpitov sem dobil diplomu z naslovom »Laureat des Sciences Politiques«, kar pomenja z lovorom ovenčan politični učenjak. Po tem sem preživel eno leto v Pragi in eno leto in pol v Zemunu. Že v Zemunu sem napisal knjigo »Kako hočemo iz našega zla v dobro«, v kateri sem napisal na koncu svojih 12 ali 14 točk, ki so jedro socialnega programa kmetijske stranke. Ta knjiga je izšla v 3000 izvodih in ravno, ko je bila vsa razprodana, so jo zaplenili. V jeseni leta 1902 sem napisal knjigo »Največja

* Veliki pokojnik je napisal ta životopis sam o Božičnici 1926, iz katerega posnemamo nekaj odlomkov.

stranka na Hrovaškem, v kateri sem obdelal misel, da je najmočnejša stranka hrvaški kmet, kateremu njegovo življenje in njegova narodna in državno-pravna zavest daje gotov program in je treba le organizatorno povezati kmetstvo ljudstvo v stranko, da se ta program s pravo narodno silo uresniči. Tudi ta knjiga je bila zaplenjena, a zopet ko je bila že razprodana in razposlana. Izdal sem je na svoje stroške 2000 komadov. V jeseni leta 1902 sem začel izdajati mesečnik »Hrvatska Misao«. Ta list je imel pridobiti hrvaško inteligenco za kmetstvo politiko. »Hrvatska Misao« sem izdajal tri leta. V juliju l. 1904 je bil v njej in v posebni knjižici natisnjen prvi načrt popolnega programa Hrvaške Seljaške stranke. Ta načrt je bil konec istega leta temelj za sestavo končnega programa hrvaške kmetijske politike. Prvo leto je bila »Hrvatska Misao« aktivna in se je dobro ukoreninila med hrvaško inteligenco, drugo leto je imela malo izgube, tretje leto jo je opustila vsa mlajša inteligencija, ker sem v njej obsodil košutovsko politiko hrvaško-srbske koalicije, starejša inteligencija pa jo je opustila zato, ker sem medtem osnoval Hrvaško seljaško stranko.

Moje trpljenje
radi zagovarjanja zagrebških Srbov in radi pobijanja madžarizacije.

Dne 1., 2. in 3. septembra 1902 so bile v Zagrebu velike protisrbske demonstracije, izzване s člankom zagrebškega dnevnika »Srbobran« pod naslovom »Rat do istrage«. Jaz sem stanoval na Prilazu št. 15. Sosed je bil Popović, Srb, ki je imel prodajalno. Gledal sem iz svojega stanovanja kako se ta trgovina razbija in vsa imovina Popovića uničuje. Drugi dan tega razbijanja stopim na prigovor moje žene pred narod in sem govoril prav kratek govor, v katerem sem rekel, da nam naši Srbi res s svojim madžaronstvom delajo dosti sitnosti, ali oni so vseeno naši bratje in da zato ni človeško, ne politično modro, če se z njimi tako postopa. Madžari, s katerimi imamo državno-pravno pogodbo, po kateri v Hrvaški vlada samo hrvaški jezik in se vije samo hrvaška zastava, kršijo to pogodbo in želijo iz nas Hrvatov napraviti madžarske hlapce. Če narod hoče protestirati proti kršenju pogodbe, brezpravnosti in nasilju, ima za to dosti prilike, na primer na državnem kolodvoru, kjer so sami protizakoniti madžarski napisi. Vi, kolikor vas je tu, za igračo odstranite vse te zakonite napise, spravite jih v en zaboj in pošljite jih v Pešto Košutu in Tiszi, da si ji obesita na nos.

V prvem momentu je hotelo ljudstvo tudi po meni udariti. Rešili so me neki mladi ljudje, ki so kričali: Dajte mu mir, to je tisti Radić, ki pred šestimi leti sežgal madžarsko zastavo. On prav govori, pustimo Vlahe v miru pa pojdimo na kolodvor, da odstranimo madžarske napise. Ko je množica krenila proti vseučiliškem trgu, je bila tam že policija in orožništvo in mene so seveda aretirali in zaprli. Radi tega sem bil obsojen na šest mesecev ječe poleg enomesečnega preiskovalnega zapora, v katerem času je poskušala policija pod pritiskom in z denarjem dobiti proti meni priče, ki bi izpovedale, da sem jaz hotel razbiti kolodvor.

Osnovanje HSS pod mojim predsedstvom.

Ta čas sem začel živo delati na velikem delu, ki je izšlo v nakladi Matice Hrvatske pod imenom »Moderna kolonizacija i Slaveni«. To delo mi je med tovariši povečalo ugled in dne 5. decembra 1904 sem bil včasem odboru za osnovanje kmetijske stranke izvoljen za predsednika. Ta izvolitev se je potem vsako leto ponavljala in vsakokrat sem bil izvoljen soglasno. Dne 22. decembra 1904 se je vršila seja začasnega glavnega odbora za

TEDENSKI KOLEDAR.

2. sept., nedelja: Štefan.
3. sept., pond.: Serafina.
4. sept., torek: Roza.
5. sept., sredo: Lovrenc.
6. sept., četrtak: Magnus.
7. sept., petek: Regina.
8. sept., sobota: M. Šmar.

SEJMI.

3. septembra: Zreče, Sv. Lovrenc, Mozirje, Livod, Planina pri Crn.
4. septembra: St. Ilj, Sv. Rozalija, Preska.
5. septembra: Račna, Cušperk.
6. septembra: Sv. Vid pri Pluju, Crnomelj.
7. septembra: Vojnik, Sv. Peter, Slivnica, Sv. Jederta, Smarjeta pri Rim. Toplicah, Zagradec, Topolovec.

VALUTE.

Dati moramo za:

	Din
1 nemško marko	13'56
1 madjarski pengö	9'95
1 švicarski frank	10'95
1 avstrijski šiling	8'—
1 angleški funt	276'32
1 ameriški dolar	56'90
1 francoski frank	2'22
1 češkoslov. krono	1'63
1 italijansko liro	2'98

»Ljubljana v jeseni«, XI. velesejmska prireditve, se vrši v letošnjem septembru od 1. do 10. Tedaj proslavi tudi naša Kmetijska družba svoj 160 letni jubilej z jubilejno kmetijsko razstavo s sledečim programom: I. Splošno-poučni oddelek: 1. Kmetijsko šolstvo. 2. Gospodinjstvo šolstvo. 3. Kmetijsko - nadaljevalno šolstvo in šolski vrtovi. 4. Kmetijska književnost. 5. Kmetijsko-poučna propaganda. 6. Kmetijska statistika. 7. Kmetijsko in združeno knjigovodstvo. II. Strokovno-produktivni oddelek. A. Kmetijsko rastlinstvo. B. Zivinoreja. C. Zivinozdravstvo in podkovstvo. III. Oddelek za pomožne stroke. A. Kmetijsko slavnštvo. 1. Hlevi, svinjaki, gnojnišča in druge gospodarske stavbe. 2. Mlekarne in sirarne. 3. Vodovodi in napajalne naprave. 4. Vinske kleti in sadne sušilnice. B. Kmetijska industrija. C. Kmetijski stroji. D. Domača hišna obrt.

ustanovitev kmetijske stranke in tu je bil sprejet program in tolmač k njemu. Program je izšel 31. decembra 1904 v tedniku »Hrvatski Narod«, v prvi polovici januarja 1905 pa v posebni brošuri. Sedaj sem delal na eni strani na organizaciji kmetijske stranke, na drugi pa sem pisal znanstvena dela, ki jih je izdajala Matica Hrvatska, in sicer leta 1906 »Savremena Evropa«, 1908 »Financijska znanost«, za tem »Češki narod v začetku 20. stoletja« in veliko delo »Savremena ustanovitev, ili temelji državne ureditve zapadnih narodov«. Radi velikega dela z organizacijo kmetijske stranke in z urejevanjem njenega glasila »Dom« sem prenehal dopisovati v češke, ruske in francoske časopise, vzdrževal sem pa posebno s Češko prav živo zveze. Nato je prišel drugi vseslovanski kongres v Pragi in moja tretja pot v Rusijo in moje trpljenje in uspehi v Petrogradu.

Hrvatska kmetijska stranka in ban Tomašič.

V tem času se je pomirila Hrvaško-srpska koalicija z Pešto in ban je postal vseučilišni profesor dr. Tomašič. Njega je silno za-

„Vsi me imajo radi“

pravi razumna Mica. „Moški so pazljivi in mi prinašajo darove, toda eden me je ugodno iznenadil, ker praktično misli: Prinesel mi je RADION!“

Varuje perilo!

nimal kmetijski program, pa ne tako kakor je napisan, ampak kako bi ga jaz danes ali jutri sprovel v praksi. Medtem se je volilni red spremenil, število volilcev je naraslo od 48.000 na 200.000 in v jeseni pri prvih volitvah po novem zakonu je dobila kmetijska stranka 16.000 glasov in 9 poslancev, med njimi 5 kmetov in 4 šolani ljudje. Ta naša moč je pomagala, da je Tomašič v kraljev reskript usvojil tudi nekatere naše programske zahteve in je izgledalo, da bo kmetijska stranka podpirala Tomašiča. Ali denunciacije iz feudalnih reakcionarnih in klerikalnih krogov v Pešto in na Dunaj niso prestale, ampak so vpletle vmes tudi bana Tomašiča, češ, da je prav tak kot Radić, če še ni slabši od njega. Da se Tomašič reši teh očitkov, se je odločil k temu, da me je dal zapreti, čeprav Sabor ni bil razpuščen. Jaz sem se aretaciji uprl v svojem stanovanju z izjavo, da se bom pokoril samo močni oboroženi sili. Da ne bo kake nerodnosti, je opustil šef policije name-ro aretirati me, ali zato so me hoteli zapreti čim bo Sabor razpuščen. Uspelo se mi je skriti za šest tednov volilne borbe, a kakor hitro so »Narodne Novine« objavile, da sem izvo-

ljen v Lutbregu, sem šel takoj na ulico in začel z javnim delom.

Začetek svetovne vojne. Hrvaški kmetijski narod proti vojni.

Kasno jeseni leta 1913 so bile volitve v Sabor pod komisarjem Čuvajem, pod katerim so se združile vse meščanske stranke proti kmetijski stranki in je ta dobila le 3 mandate, čeprav je dobila več kot 17.000 glasov. Kakih 10 mandatov je zgubila samo z primanjkljajem 20 glasov. Večini v Saboru pa tudi to ni bilo dosti, ampak je moj mandat v Lutbregu dvakrat proglasila za neveljaven, češ, da nimam pravice biti izvoljen, ker nisem odslužil kazni radi Sokoličeve afere, čeprav sem v tej zadevi sedel skoro leto dni, a obsojen sem bil le na tri mesece. Vsakokrat sem bil ponovno izvoljen, v drugič 28. julija 1914, prav na dan sarajevskega atentata. Ravno je bil razglašen izid moje izvolitve, ko je v Lutbreg prišel brzovoj o atentatu. Jaz sem atentat po svojem prepričanju takoj obsodil pred narodom in tudi narod je obsodil atentat še ostreje nego jaz. Narod pa je tudi takoj začel govoriti, da radi Ferdinanda in njegove žene, torej radi dveh življenj, ni treba dati pobiti na tisoče ali celo milijone ljudi. Tam sem prvič prav jasno videl, kako je mišljenje o velikih stvareh prosvetljenega delovnega naroda. globlje in širje od največjih razumnikov. Ko je vojska počela, sem dobival iz vseh strani od naših vojakov pisma, kako bivši madžarski pisarji palijo in uničujejo po Srbiji, ker nimajo pojma, kako težko si je postavil dom in s kolikim trpljenjem se pride do snopa žita. Kmalu potem sem začel dobivati od žen in deklet pesmi za mir, katere sem takoj začel v »Domu« priobčevati. Vsled tega me je vojaška komanda opozorila, da bo »Dom« ustavila. Jaz sem odšel na zagrebško vojaško komando in tam razložil, da je vojska kot ena mimoidoča bolezenska vročina in z ozirom na naloge, ki jih ima država v normalnem času izpolnjevati, je vojska vsekakor izjemno stanje, mir pa normalno stanje. Zato moramo biti srečni, da je naš narod v zaledju tako kulture, da z vso dušo želi mir. To ne bo škodilo samemu vojskovanju. Vojaki že vedo, kako vršijo svojo dolžnost in Hrvatje so povsem na svojem mestu. Vzlic temu pa so me klicali še dvakrat in zahtevali od mene, da pesmi ne priobčujem pod naslovom »Mirovnice« in da jih ne priobčujem na prvi strani, ampak na zadnji. Stal sem to pot pred zelo inteligentnim častnikom, katerega sem prepričal, da bi bila največja napaka ravno z vojaškega stališča, če ustavijo »Dom«. Od takrat me niso več klicali. Zato sem bil pa nenadoma pozvan na vojaški nabor in bil sem spoznan za sposobnega, čeprav sem neobičajno kratkoviden. Z veliko muko sem dosegel nadpregled, katerega so opravili seveda en madžarski in dva nemška zdravnika. Sreča, da so bili tako pošteni, da so dali izjavo, da ne morem sam niti po ulici hoditi, kako naj bi še služil v vojski.

IZ STRANKE

Zborovanja KDK na štajerskem.

V nedeljo dne 2. septembra ob 10. uri dopoldne se vrši zborovanje v Ptuj v dvorani Narodnega doma.

Isti dan ob pol 3. uri popoldne se vrši zborovanje v Središču v Sokolskem domu.

Na obeh zborovanjih poročata poslanca Ivan Pucelj in dr. Albert Kramer ter poslanec HSS.

Sadjarji, vrtnarji, vinogradniki! Sredstva za pokončevanje škodljivcev dobite pri tvrdki CHEMOTECNA, Ljubljana, Mestni trg 10 (na dvorišču veletrgovine A. & E. Skabernè). Zatevajte navodilo o uporabi!

Kmetijski praznik na Bledu dne 8. sept. 1928

Prvi kmetijski praznik je priredila SKS jeseni l. 1919, takoj po svoji ustanovitvi v Ljubljani. Že l. 1920 pa se je prenesel kmetijski praznik na Bled in sicer na Malega šmar na dan 8. septembra ter se tu prirejal vsako leto.

Večina poljskih pridelkov je že ob tem času pospravljenih in kmetijsko ljudstvo si želi posebnega dneva, da se po celoletnem trudu in trpljenju sestane, zahvali Boga za letino in skupno pregleda trnjevo pot svojega dela in s svojimi voditelji utrdi smernice kmetijskega pokreta za bodoče.

Kmetijski pokret, to naše veliko narodno gibanje, se je čudovito lepo razvilo. Vse velike nasprotne sile je premagal, osvajal vedno nove kmetijske množice in na Hrvaškem je zbral Veliki Št. Radić okrog kmetijske misli prav vse Hrvatje. Tudi na Slovenskem prodira zmagovito kmetijska misel, vedno več je njenih borcev in smelo trdimo, da je naš kmetijski pokret že danes največje socijalno gibanje v zgodovini Slovencev in da predstavlja ogromno večino slovenskega kmetijskega ljudstva.

Kmetijski praznik na Bledu in zadnja leta v Krškem je bila največja javna manifestacija slovenskega kmetijskega ljudstva.

Letos bo pa ta manifestacija še mnogo večja in pomembnejša, ker se ji priključi cela kmetijsko-demokratska koalicija, ki se ravno v teh dneh bori z nadčloveškim naporom za svobodo, enakopravnost in pravico ne samo kmetijskega sloja, ampak vseh Slovencev, Hrvatov in prečanskih Srbov proti morilcem in izkoriščevalcem, katere vodi in podpira z vso silo SLS.

Dnevni red kmetijskega praznika:

1. Ob 9. uri dopoldne sv. maša na Bledu.
2. Ob 12. uri zbiranje narodnih noš, košenjnikov in skupin iz kmetijskega življenja na okrašenih vozovih pred Blejskim domom.
3. Ob 1. uri odhod povorke z godbo na čelu v Zako.
4. Ob 2. uri pop. manifestacijsko zborovanje kmetijskega ljudstva v Zaki, na katerem bodo govorili voditelji KDK.
4. Ob 4. uri pop. velika konjska dirka.

Po dirki ljudska veselica s srečolovom. Gorenjske sirarske zadruga prirede ob tej priliki sirarsko razstavo.

D O P I S I

Mala Nedelja. V nedeljo 2. septembra ob 3. uri vsi od blizu in daleč ob vsakem vremenu na veliko tombolo v »Društveni dom«. 320 dobitkov. Godba, ples.

Dramlje. V nedeljo, dne 2. septembra priredi društvo kmetijskih fantov in deklet »Detelja« predavanje o temi »Slovenska zgodovina«. Predavat nam pride g. dr. Novačan. Obenem bo društvo sklicalo članski sestanek, da se članom objasni pomen naše mladinske organizacije in da utrdimo načrt za bodoče delo. K obilni udeležbi vabi odbor.

Sv. Marjeta na Dravskem polju. Občni zbor krajevne organizacije Slovenske kmečke stranke se je vršil dne 15. avgusta 1928 v prostorih Jožeta Gojčiča pri Sv. Marjeti. Prva točka dnevnega reda je bila dopolnitev odbora. V odbor so bili izvoljeni sledeči pristajaši SKS. Predsednik Kirbiš Ivan, podpredsednik Gojčič Jože, tajnik Klep Ivan, blagajnik Ehart Anton. Odbor: Bohak Lovro, Klasič Lovro, Gril Ivan, Klasinc Tomaž, Ornik Franc, Bohak Matija, Nahberger Andraž, Kirbiš Ivan, Ornik Ivan, Pesek Ivan, Kirbiš Ju-

rij, Turk Lovro, Sagadin Jurij, Zunkovič Anton, Gojčič Ivan, Gerečnik Franc, Pesek Anton. Po konstituiranju odbora se je odbor zaobljubil slediti duhu ideje, ki nam jo je zapustil kot doto naš nepozabni in ljubljeni veliki voditelj kmečkih idealov, Štefan Radić.

Predgrad pri Črnomlju. V noči od 17. na 18. t. m. smo dobili močan dež, katerega smo bili po dolgotrajni suši silno veseli. Spomladni dež in poznejša suša je uničila 95% sadja, 50% poljskih pridelkov, in otavo popolnoma. Edino trtje dobro obeta in ajda, vendar je še na tehtnici. — Dne 18. t. m. smo dobili obisk zdravnika in glavarja. Občina je prosila za zdravnika, ker je silno potreben. Že pred 50 leti smo imeli zdravnika za celo Poljansko dolino in bližnje kraje. Sedaj je pa brez zdravnika 40 vasi, oddaljenih 3—4 ure od Kočevja ali Črnomlja. Najmanj 90% ljudi se ne more zdravnika v boleznih poslužiti, ker pride radi tega tako drag. Zato pozivamo oblastne in državne poslance, da nam v tem oziru pomagajo. Zdravnik bo imel pa tudi gotovo zaslužek, ker bo imel dovolj dela in še lekarno.

Dobrote Koroščeve vlade.

Za poostrenim davčnim izterjavanjem — povišanje železniških tarif. — Dr. Korošec upropašča slovensko gospodarstvo.

Vlada reda in rada, kakor jo g. Korošec sam imenuje, je uvedla tako lep red v upravi naših železnic, da znaša primanjkljaj 700 milijonov dinarjev. Kako je ta zguba nastala, vsi dobro vemo. Saj je naš pokojni mučenik Stjepan Radić pred desetstič poslušalci na Krškem polju javno povedal, da celo železniški direktor Jovanović krade in ni ga tožil in še manj je to preklical. Premoga se pri železnicah veliko pokrade itd. Na ta način je nastala pri nas zguba, dasiravno so naše železniške tarife višje kakor drugod. To zgubo hočejo sedaj pokriti in to na ta način, da zopet udarijo producenta in konzumenta. Slovenski producent bo plačeval večjo vozarino za izdelke, katere izvažajo in slovenski konzument, v prvi vrsti reven kmet in delavec, pa bosta morala plačevati vsakdanji kruh dražje, ker bo povišana vozarina podražila živila.

Vlada rada in reda ali bolje »ridi, radi, rodi, rudi«, se ne upa poseči vmes in napraviti red. Noče spraviti tatove pod ključ, noče izboljšati nerealno upravo železnic, noče na evropski način urediti poštno administracijo in izboljšati gmotni položaj železničarjem, ki stradajo. Tudi ne mara ozdraviti naših železnic v tehničnem in finančnem pogledu. Strašno je pomanjkanje vagonov v celi državi. Ako naročiš vagon, moraš dolgo čakati, da se ti dostavi. Na drugi strani pa leže neuporabljeni vagoni po cele tedne radi malomarnosti in nereda. Vsega tega pa ne vidi in menda tudi noče videti Koroščeva vlada. Namesto, da skrbi, da se izlečijo in popravijo taki kričeči nedostatki, da se odpravijo neracionalne hibe, ki so v resnici izvor vsega zla, se pa udari ljudstvo z novo obremenitvijo. Nameravajo povečanje železniških vozarin na blagovni promet je nov dokaz brezvestnosti hegemonistov. Zopet bode Slovenija, ki ima celo ministrskega predsednika, hudo tepena z novimi bremenami. —lj.

Rešitev gospodinje je RADION. Pranje perila ji ne vzame preveč časa, ima zato priliko, da se briga za druge hišne posle. Z Radionom se nudi vsakomur sredstvo za pranje, s katerim se pere brez vsakega truda in s katerim se ne poškoduje perila.

Gasilska društva, katera si nameravajo nakupiti motorne brizgalne, se opozarjajo na današnji oglas tvrdke Lampret in drug.

Več davka ali manj?

Davkoplačevalci, zlasti na kmetih, dobro vedo, kako so navijali pretekla leta davčni vijak. Plačevanja ni bilo nikdar dovolj, kajti komaj je bil plačan zemljiški davek, je že pritisnila zloglasna dohodnina in tako naprej. Kmet, obrtnik, delavec in trgovec nista imela nikdar miru, ker je vedno vsem grozil davčni eksekutor s svojim bobnom.

Naravno je, da so pri zadnjih volitvah klerikalci spretno izkoristili jezo in nevoljo kmetov nad davčno preobremenitvijo in so na shodih in volilnih sestankih obljubovali na sveto besedo, da se bodo z vso silo zavzeli za to, da se davčno breme za Slovenijo zniža in davčna praksa omili.

Sedaj je preteklo že precej časa, odkar so klerikalci na vladi. Dr. Korošec je minister za notranje zadeve in ministrski predsednik. Če SLS sedanje vlade ne bi držala, bi se vlada ne držala nitj en dan več. Politična moč, ki jo imajo danes klerikalci, je torej večja kot je bila kedaj prej. Tega ni mogoče vtajiti.

Kako pa izrabljajo klerikalci to svojo ogromno politično moč za Slovenijo in za slovenske davkoplačevalce?

Klerikalni časopisi vedno zatrjujejo, da so se po zaslugi SLS nekateri davki znižali in da se je davčna praksa omilila. To je res. Ampak ravno tako je res, da s tem še ni dosežena nobena dobrota za davkoplačevalce.

Kaj namreč pomaga, če bo dohodnina prihodnje leto odpravljena, če se pa ob enem zvišajo druge davčne postavke? To je tako, kakor če bi rekli, da ne bo treba plačevati z obema rokama, ampak samo z eno, ampak s tisto dvakrat in trikrat! Kje je tu korist? Res je končno tudi, da sedaj radi dovoljujejo plačevanje na obroke. To izgleda pa le na videz kot neka olajšava, koristi pa pri tem v resnici ni nobene, kar ostane višina predpisanega davka neizpremenjena.

Točno je, da je pod klerikalno vlado plačala Slovenija v l. 1927 skoraj 8 milijonov dinarjev več državnega davka kakor prejšnje leto. Če pa so ljudje plačali več, potem vendar ni mogoče govoriti o kakem znižanju davčnih bremen.

Sicer pa imajo ljudje sami možnost, da natančno presodijo, ali so plačali lani oziroma letos več ali manj kakor prej. Treba je le pogledati davčne predpise oziroma pobotnice in zneske sešteti. Račun je najboljši kontrolor.

In če k državnim davkom prištejemo še 100 milijonov dinarjev oblastnih doklad, potem dobimo dovolj jasno sliko o tistih »olajšavah«, ki so nam jih prinesli klerikalci takrat, ko so imeli v vladi skoraj neomejeno moč. Ker te moči ne znajo izkoristiti sedaj, je ne bodo znali nikoli, in vsaka kroglica, oddana pri volitvah za klerikalce, je vržena v vodo. Zadnje dni so dobili pa davčni uradi celo nalag za najstrožje izterjevanje davkov.

NOVICE.

Nov atentat proti Hrvatom.

V ponedeljek, 27. avgusta so neznani zločinci podtaknili ogenj v veliki dvorani Hrvatskega seljaškega doma. Požar se je z vso naglico razširil in uničil vse dragocenosti, ki so se v prostorih nahajale. V veliki dvorani je visela velika slika St. Radića, katero se je posrečilo rešiti, toda zločinec, ki je ogenj podtaknil, je obraz na sliki ves raztrgal. Gasilci so požar omejili, toda škoda znaša kljub temu več milijonov dinarjev.

Grdih sredstev se poslužujejo Račičevi zavezniki, toda vsaka mera je enkrat polna.

* * *

Krajevna organizacija SSK v Zg. Sv. Kungoti je imela dne 15. avgusta žalni sestanek pri tov. Simonu Lebu. Predsednik krajevene organizacije tov. Maks Pavlič je s pretresljivimi besedami orisal velikega kmetskega voditelja St. Radića kot človeka, ki je prvi organiziral kmetski stan na Hrvaškem, ga združil v kmetski misli in ga postavil na čelo celemu hrvatskemu narodu. Radićeva kmetska misel se pa širi tudi med slovenskimi in srbskimi kmeti in osvaja vse kmetsko ljudstvo Evrope. Govornik je popisal veličastveni pogreb Radića in pozival na živahno delo po organizacijah Slovenske kmetske stranke.

Zg. Sv. Kungota. Sedaj imamo novoizvoljenega župana. V kratkem času je bilo popravljenih več mostov in občinskih cest. Zasluga gre g. županu Volavšek, ki je imel mnogo truda in skrbi.

Gospodarska vrednost planinskih pašnikov. Po statističnih podatkih okrajnih glavarstev se je paslo lani na 300 planinskih pašnikih v Sloveniji 10.500 glav živine in se je prihranilo s tem okrog 100.000 meterskih stotov krme.

Griza. V občini Sv. Štefan pri Šmarju je zadnje dni obolelo 22 ljudi na griži in je zahtevala že več smrtnih slučajev. Kužno bolezen je zanesel menda neki vojak, ki je prišel bolan na griži iz Macedonije na dopust.

Ponarejeni dvodinarski kovani noveji so se pojavili v Mariboru.

Sleparji na delu. Pri mariborski usnjarni Freund sta te dni naročila dva agenta za neko beograjsko tvrdko za 350.000 Din usnja in odštela na račun 10.000 Din, ostalo pa nakazala potom neke beograjske banke. Sleparja sta nato pošiljatev z duplikatom tovrnega lista prevzela in izginila. Tvrdke, katero sta agenta zastopala, sploh ni v Beogradu in banka, ki bi naj nakazala ostali denar, je popolnoma falirana.

Največji aeroplan na svetu. Na Angleškem so te dni dovršili največji aeroplan na svetu, ki je namenjen za bombardiranje v slučaju vojne. Krila tega orjaka so široka 50 metrov in poganjajo ga 3 motorji po 700 konjskih sil. Kolo za spuščanje ima v premeru 2,7 m.

Cela rodbina zastrupljena od buče. V Budimpešti je kupila kuharica neke družine na trgu sladko rdečo melono (neke vrste buča). Vsi člani družine, ki so melono jedli, so v strahovitih bolečinah umrli. Ugotovljeno je bilo kasneje, da so bili v zemlji, na kateri so melone rastle, zakopani od kuge erknjeni konji.

Zenska-zločinec. V Černovicah (Bukovina) je policija odkrila v stanovanju gospe Seje Varlove 9 parov človeških ušes. Policija je čudno ženo aretirala. Pri zaslišanju je izpovedala, da je vabila mlade moške v svoje stanovanje in z njimi ljubimkala ter jih nato v spanju zaporedoma ubijala. Mrtve je razkosala in zažgala od vsakega pa si je shranila ušesa za spomin.

Ford, znani avtomobilski tvorničar, ima sedaj zaposlenih že 115.000 delavcev in nastavljenec. To je rekordno število, ki kaže, da so vse vesti o propadanju njegovega podjetja neutemeljene.

Ahmed Zogu — kralj. Predsednika albanske republike Ahmeda Zogu so proglasili v soboto 25. t. m. za kralja. Kot kralj se bo imenoval Skenderbeg III. Celu to komedijo si je dovolila Italija, ki daje Ahmedu vso denar, gospodarsko in upravno podporo. S tem činom je pa ponovno doživel Korošec zunanji minister dr. Marinković popoln poraz v zunanji politiki. Posebno je ta poraz hud udarec po Koroščevi vladi radi tega, ker je pred par dnevi izročila Italiji z nettunskimi konvencijami v izkoriščanje hrvatsko Dalmacijo.

Podjeten možakar je 62-letni delavec A. B., ki je bil brezposeln, pa je hotel dokazati, da je še vedno pri moči. Plaval je 16 km daleč po reki Ohio in je med plavanjem držal v eni roki časopis, v drugi pa žepno ruto, ne da bi ju zmočil. Potem pravijo, da je dobil takoj delo.

Bik v hotelu. Radi velike množine ljudi se je v angleškem mestu Brigg splašil bik. Divjal je nekaj časa po mestu, dokler se ni zaletel v neki hotel. Odšel je po stopnicah v prvo nadstropje, pobil vsa steklena vrata, dokler se ni znašel v sobi, kjer je ležala postarna gospa. Od strahu je zavpila, skočila s postelje in srečno ušla biku. Bik jezen, da mu je ušla, se je spraval nad postelj. Potem je šel na balkon, odkoder je poskušal skočiti na cesto, pa se je ujel na ograji. Prišli so pa 4 mesarji in odvedli vsiljivega hotelskega gosta v klavnico.

Čudni stvor. V Mostarju je pri posestniku Čemaloviću imela mačka 9 mladičev, med katerimi je bil eden pravo naravno čudo. Mače je imelo dva repa, dve glavi, tri oči in 6 nog. Mače je še sedaj živo in sesa mačko z obema ustama.

250 let je star neki Kitajec po imenu Li-Singjun v pokrajini Szechnan. Mož je bil 14 krat oženjen.

Pristni med vseh kakovosti in po nizki ceni bo naprodaj na Jubilejni kmetijski razstavi na velesojmu »Ljubljana v jeseni« od 1. do 10. septembra. Za kvaliteto medu jamčijo imena naših najodličnejših čebelarjev-razstavljalcev.

Prometna banka d. d.

Ljubljana

Stritarjeva ulica št. 2

(vogal Pred Školijo 1, nasproti magistrata)

Telefon št. 2149, 2968
Pošt. ček. rač. 13.853

Žiro-račun
pri Narodni banki

Nakup in prodaja valut in deviz. Sprejemanje vlog na tekoči račun in hranilne knjižice, vnovčevanje čekov in menic. Izdaja uverenj, garancijskih in kreditnih pisem, podeljevanje kreditov in izvrševanje vseh bančnih poslov po najkulantnejših pogojih.

Izdelovanje domačega platna. Na pokrajinski razstavi, ki se vrši letos jeseni na velesojmu, bomo imeli priliko videti, kako se tke domače platno. Razstavljene bodo belokranjske statve, na katerih bode tkala belokranjska devojka navadno platno. Da se zainteresira kmečki svet tudi za izboljšane statve, bomo videli tam tudi takšne, na katerih bo tkal mladi tkalec. Izboljšane statve bodo napravile v belokranjskem platnarstvu velik korak za napredek.

Dodatek k objavi o perutninski razstavi. Vsed nastalih zaprek, ki so nenadoma nastopile, je razstavni odbor sklenil, da se bo vršila perutninarska razstava samo tri dni, t. j. od 6. do vštvešči 8. septembra, in ne stalno, kakor je bilo v prvi objavi razglašeno, namreč od 1. do 10. septembra. Toliko v vednost in ravnanje vsem razstavljalcem in cenj. občinstvu. — Razstavni odbor.

Motorne brizgalne!

lahke, prenosne, z 10/12 PS motorjem in 400 litrov vode na minuto, lahke, prenosne, z 12 PS motorjem in 600 litrov vode na minuto specialne, tovarne Knaust na Dunaju ter težje na dveh kolesih, z 22/36 HP motorjem, 1000 litrov vode na minuto, tovarne Renault v Parizu, priporoča po konkurenčnih cenah zastopstvo

Lampret in drug, Ljubljana, Dunajska cesta.

Lanišče

(laneno slamo)

kupuje vsako množino po zelo visokih cenah

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.

Grosuplje pri Ljubljani.

Naznanilo otvoritve trgovine!

Cenj. občinstvu vljudno naznanjam, da sem otvoril v novi palači Pokojninskega zavoda, Miklošičeva cesta 32, moderno opremljeno

trgovino

z delikatesnim, specerijskim in kolonijalnim blagom.

Skrbel bom, da bo v zalogi vedno sveže in dobro blago po konkurenčnih cenah in solidna postrežba.

Na željo dobavljam tudi na dom, potujočemu občinstvu pa tudi na kolodvor.

Za obilen obisk se najvljudneje priporočam

F. R. Kovačič.

Kadar kupujete v mestu svoje potrebščine, podpirajte v prvi vrsti trgovce, ki v našem listu nudijo svoje blago.

Svoji k svojim!

Najboljši in najtrpežnejši ŠIVALNI STROJI in KOLESA so:

„Gritzner“ in „Adler“

za dom, obrt in industrijo, v raznih opreah. — Istotam švicarski

pletalni stroji „Dubled“.

Pisalni stroji „Urania“.

Ugodni plačilni pogoji. Valjatos garancija.

Tovarniška zaloga:

Josip Petelinc, Ljubljana.

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

USTANOVLJENA 1900

Delniška glavica:

Din 50,000.000.—

Skupne rezerve cca:

Din 10,000.000.—

Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta

Podružnice:

Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Novomesto, Ptuj, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Šibenik, Gorica, Trst.

Se priporoča za vse bančne posle.

USTANOVLJENA 1900

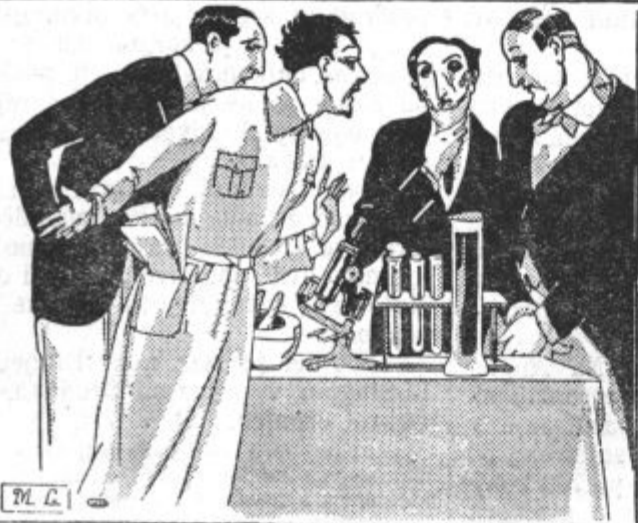
Brzjavni naslov:

Banka Ljubljana.

Telefon števil: 2861,

2413, 2502, 2503.

PERI SA BENZIT! PERI SA BENZIT! PERI SA BENZIT!

Kemik izjavlja:

Barva je življenje blaga in obleke! Benzit-Nadmilo ne škoduje barvam, ker obstoji njegov kemični učinek samo v tem, da razkroji nesnago in maščobe - vsoled tega konzervira Benzit-Nadmilo tkanine.

Barvaste tkanine se morajo najprej preskusiti, ako so pralne. Ako prenašajo pranje v topli ali mrzli vodi, se morajo v mrzli ali topli Benzit-milnici, oprati, večkrat temeljito izplakniti in posušiti v senci. Prepričajte se, kako lahko odstranjuje Benzit-Nadmilo mastne madeže iz oblek in razumeli boste, da razkroji Benzit-Nadmilo pri pranju vso nesnago in maščobo v perilu. To je pri pranju z navadnim milom mogoče samo tedaj, ako se perilo dolgo izkuhava, drgne in krtači.

Benzit-Nadmilo

TVORNICE ZLATOROG - MARIBOR

PERI SA BENZIT! PERI SA BENZIT! PERI SA BENZIT!

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštna hranilnica št. 14257

reg. zadr. z neomej. zav.

Brzjavke „Kmetki dom“. Telefon št. 2547

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1, pritličje

Daje:

Posojila na vknjižbo, proti poročtu ter sestavi premičnih in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kreditne v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Obrestuje

vloge na knjižice

6%

brez odpovedi

čistih

Večje stalne vloge in vloge v tekočem računu po dogovoru.

Preskrbuje: Kavcije, inkase, srečke in vrednostne papirje ter čeke in nakaznice (nakazila) na druga mesta.

Uradne ure:

Vsak delavnik od 8.—12. in od 3.—4.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Podružnica v KAMNIKU na Glavnem trgu.